

Основните принципи на европейските нормотворчески техники

Марта Божикова

Правен режим на Общностните актове:

- Съвкупност от специфични изисквания със съществено практическо значение; включва два основни кръга въпроси – 1) за задължителните реквизити на общностните правни актове и 2) за тяхното действие.
- *„Правните актове са мотивирани и се позовават на предложенията, инициативите, препоръките, исканията или становищата, предвидени в Договорите.” (чл. 296 [253] ДФЕС)*
- Вътрешни правилници на институциите и практиката на Съда – източник на допълнителни изисквания

Основни принципи:

- Принцип на доверие в законодателството
- Правна сигурност
- Принцип на прозрачност - водещ в работата на институциите
- Достъп до информация

- Документи:
  - Междуинституционна декларация за демокрация, прозрачност и субсидиарност (25 октомври 1993 г.);
  - Междуинституционно споразумение относно редакционното качество на общностните актове (22 декември 1998 г.);
  - Общо практическо ръководство на ЕП, Съвета и Комисията, предназначено за тези, които участват в съставянето на законодателните текстове в общностните институции (16 март 2000г.)
  - Междуинституционно споразумение за по-добро законодателство (31 декември 2003)

Задължителни реквизити:

- Наименование – определя характера на акта и посочва неговия автор;
- Правно основание - трябва да бъде посочено изрично и да се основава на обективни елементи;
- Предложения и становища - удостоверяват точното спазване на процедурните предписания;
- Мотиви - задължителен елемент за валидност на всеки общностен акт;
- Дата и подпис – изискване за правна сигурност; изискуемите подписи са тези на председателя на институцията и на нейния (генерален) секретар (за Съвета – или заместник-генерален секретар, за ЕП – само председател).

Предложения и становища:

Всеки акт трябва да посочва:

- чие е предложението (проектът). По правило - на ЕК (компетентността е предвидена в УД). Липсата на такова позоваване във „визата” на акта - абсолютно основание за отмяна;
- внесените промени в проекта на ЕК;
- актът на ЕП в рамките на нормотворческата процедура – становище (в процедурите по консултиране), одобрение (в процедурата по одобрение) и респ. позицията по приемането на акта (в обикновената законодателна процедура);
- предоставените становища на консултативните комитети – както когато са изрично изискуеми, така и когато са получени по собствена инициатива на институцията.

Мотиви:

- Трябва да са ясни, конкретни и изчерпателни – да дават на прилагачия орган пълната необходима информация, за да може да се осигури еднообразно и правилно прилагане
- Мотивирането има двойна цел – 1) изпълнява функции във връзка с прозрачността в полза на частните лица и 2) дава на съда средство за упражняване на съдебния контрол
- Различен изискуем обем на мотивацията според вида на акта и уредбата на съответната материя, в която се приема акта
- Задължително мотивиране от гледна точка на принципите на субсидиарност и на пропорционалност

Действие на общностните правни актове:

- Обнародване (съобщаване) - изискването за публикуване основен принцип според СЕО – гарантира осведомеността на адресатите на акта за неговото съдържание и момент на влизане в сила;
- Влизане в сила - датата, от която актът става приложим и противопоставим на лицата, на които възлага задължения или предоставя права;
- Обратно действие - когато „преследваната цел го изисква и принципът за доверие в законодателството е напълно съобразен” (СЕО). Изискване за добра аргументация в мотивите на акта.
- Оттегляне – заличават се и вече настъпилите правни последици; може да бъде извършено само от институцията, която го е приела; има действие за напред
- Редактиране – само граматически, респ. езикови корекции; възможност за консолидиране и кодификация

Структура на Официалния вестник на ЕС:

- Серия L съдържа:
  - **L I Законодателни актове:** регламенти, директиви, решения, бюджет
  - **L II Незаконодателни актове:** международни договори, регламенти, директиви, решения, препоръки, становища, процедурни правилници, актове, приети от органи, създадени по силата на международни договори
  - **L III Европейско икономическо пространство**
  - **L IV Актове, приети преди 1 декември 2009**

- Серия C съдържа:
  - **C I Резолуции, препоръки и становища**
  - **C II Съобщения:** междуинституционални споразумения, съвместни декларации, съобщения на институции, органи и агенции на ЕС
  - **C III Подготвителни актове**
  - **C IV Информация**
  - **C V Становища**

Влизане в сила:

Варианти за влизане в сила на общностните актове (Чл. 297 [254]ДФЕС:

- на 20-я ден от обнародването в ОВЕС – общо правило за нормативните актове на институциите (законодателни и незаконодателни)
- от момента на получаването – за адресираните до конкретни субекти правни актове: директиви, адресирани не до всички ДЧ, и индивидуални решения;
- на посочената в самия акт дата – обикновено значително по-късно, за да се подготвят адресатите за изпълняването на задълженията, произтичащи от действието на акта. По изключение - влизане в сила в много къс срок или веднага (ако целите го оправдават и не се засяга принципът за доверие в законодателството).

По-добро регулиране:

- Широка стратегия за подобряване на регулативната среда в ЕС; обединява действия и инициативи на Европейската комисия, другите европейски институции и държавите-членки (ДЧ);
- Ключови линии на действие:
  - Насърчаване на създаването и прилагането на по-добри нормативни инструменти на равнище ЕС и преди всичко на опростяването, намаляването на административния товар и оценката на въздействието.
  - По-тясно сътрудничество с ДЧ с цел последователно прилагане на принципите за по-добро регулиране в целия ЕС.
  - Задълбочаване на конструктивния диалог между заинтересованите лица и всички регулаторни органи на национално и европейско равнище.

По-добро регулиране (2):

- Практически мерки за подобряване на нормативното регулиране в следните области:
  - Оценка на въздействието;
  - Консултации при създаване на европейските политики;
  - Експертна помощ в нормотворческия процес;
  - Намаляване на административния товар;
  - Транспониране на директивите - мониторинг и по-добро сътрудничество между Комисията и ДЧ;
  - Адаптиране, осъвременяване и опростяване на регулаторната рамка;
  - Консолидиране на правото на ЕС;
  - Достъпност до правото на ЕС и качество на правните актове;
  - Междуинституционалната координация;
  - Сътрудничество с ДЧ.

Някои полезни сайтове:

- http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/index_bg.htm - По-добро регулиране
- <http://eur-lex.europa.eu/> - Достъп до правото на ЕС
- <http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=bg>
Официален вестник на ЕС
- <http://eur-lex.europa.eu/n-lex/> - Общ портал към националното законодателство
- <http://ec.europa.eu/prelex/apcnet.cfm?CL=bg> - PreLex - база данни за междуинституционални процедури
- http://ec.europa.eu/community_law/index_bg.htm
Прилагане на правото на ЕС
- http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/index_bg.htm
Генерален секретариат на Европейската комисия